

POGOVOR Z JANEZOM BOLJKO

Rad imam mladino in spoštujem borce za svobodo

Najavil sem se Janezu Boljki in imel z njim kratek razgovor. Pričakal me je kot prijatelj, ki ima težave, on pa je vedno pripravljen, da pomaga.

Tokrat pa je bilo drugače. Povedal sem mu, da ga želim predstaviti Vičanom in viški šolski mladini kot avtorja kiparja, ki je upodobil našega junaka Marjana Novaka-Jova in svoje delo podaril viški mladini.

Janez Boljka je povedal o sebi:

»Moj oče je bil železničar in je služboval v Subotici. Tako je usoda hotela, da sem se tam rodil 21. junija 1931. leta. Že kot otrok sem imel veselje do oblikovanja iz gline in lesa. Zato ni čudno, da sem se vpisal na Akademijo za likovno umetnost v Ljubljani in končal tudi specialki za kiparstvo in grafiko.

Grafiko in plastiko sem razstavljal širom po Evropi in prejel vrsto nagrad in priznanj. Od vseh pa mi je še najbolj pri srcu Prešernova nagrada 1958. leta, ki sem jo dobil kot študent.

Naredil sem več kipov, ki simbolizirajo našo revolucijo:

- 13 m visok kip na Žalah v Ljubljani,
- kip v Ribnici na Dolenjskem,
- kip v Goriških Brdih,
- kip Hmeljar v Žalcu in
- kip Dobrovoljecem 1912–1918 v Ljubljani, ki ga bodo še letos odkrili.

Anton Orožim: »Morda bom malo zloben, pa oprostite. Vidim, da te pozna naš narod, da te pozna skoraj vsa Evropa, da so tvoja dela cenjena in zaželena. Ponavadi z ugledom raste tudi cena, ti pa si brez pomisleka že v prvem najinem razgovoru izjavil, da boš ta kip naredil in svoje delo podaril učencem te šole, zakaj?»

Janez Boljka: »Rad imam mladino, cenim in spoštujem naše borce NOV in ne vem,

kakšno srce bi moral imeti, da tem šolarjem ne bi naredil njihovega junaka. To je naše poslanstvo in tudi mi moramo dati del svojega za ohranitev spominov na našo revolucijo. Otroci, ki se uče zgodovino naše NOV, naj vedo, da so revolucijo ustvarili preprosti ljudje in dali življenje za našo svobodo. Tak je bil tudi Marjan Novak. In prav je, da so takšni ljudje vzorniki naše mladine.

Anton Orožim: Pa plačilo?

Janez Boljka: »To sem moral darovati. Če kdo čuti z mladino in če spoštuje pridobitve naše revolucije, potem za to delo ne more zahtevati plačila.«

Anton Orožim: Še mi je pripovedoval, saj mu je beseda tekla iz srca. Govoril je o mladini, govoril je o sebi, o svoji mladosti, jaz pa sem razmišljal o njegovem stavku: »Rad imam mladino in spoštujem borce za svobodo...«

Ta Janez je velik človek, poln presenečenj in dejanj, ne vem, kako se mu bodo zahvalili naši šolarji. Eno pa je zanesljivo. Vedno se ga bodo spominjali z besedami: »Našega junaka nam je upodobil in nam svoje delo podaril Janez Boljka – akademski kipar.«

ANTON OROŽIM
PRESEDNIK ODBORA ZA
POIMENOVANJE ŠOLE

BILI SMO V KS VIČ, PRI GOSTITELJU LETOŠNJEGA OBČINSKEGA PRAZNIKA

Odsotnost srednje generacije

Z vso pridnostjo in odgovornostjo se šolarji in občani na Viču pripravljajo na slavnostne ure ob letošnjem občinskem prazniku. Uspehe beležijo v tej krajevni skupnosti s pet tisoč prebivalci ta čas in kakšne naloge jih čakajo v naslednjih letih?

Jože Oreškovič, predsednik sveta KS: »Trenutno dokončujemo izgradnjo soseske VS 6. Z izvajalcem, Mercatorjem in občinskimi upravni organi smo se končno dogovorili o lokaciji preskrbovalnega centra. Mercator nam zaradi pomanjkanja denarja ponuja 800 kvadratnih metrov, mi pa želimo imeti vsaj 1200 kvadratnih metrov veliko oskrbovalno središče.«

Maja Strehovec, vodja delegacije SIS otroškega varstva: »Praznik bomo dočakali s štirimi obnovljenimi in obogatimi otroškimi igrišči v Viškem, Sattnerjevem, Pokljukarjevem naselju ter pri enoti VVO na Rožniku. Pri ureditvi smo s prostovoljnimi delom sodelovali tudi krajanji. Želimo pa, da bi se v Ljubljani kmalu dogovorili, kdo skrbi za vzdrževanje igrišč.«

Angelca Žiberna, ravnateljica VVO »Malči Belič«: »Ob povečanju prebivalstva v krajevni skupnosti nismo večali tudi zmogljivosti VVO. Trenutno imamo za varovanje otrok v tej KS 180 otrok, 280 pa jih čaka na sprejem. Razumljivo je, da bomo storili vse, da bi kmalu dobili nov vrtec na Viškem polju z 220 varovalnimi

mesti in osrednjo kuhinjo.«

Božo Trbič, član predsedstva KK SZDL: »Pri sedanjih sestavi krajevnih samoupravnih organov opažamo pomanjkanje srednje generacije (25 do 45 let). Upamo, da bomo s petimi uličnimi sveti SZDL, med katerimi sta na Pokljukarjevi in Viški cesti že zelo delavna, uspeli pridobiti v krajevno samoupravo tudi te občane. Tudi zato bomo okrepili obveščanje v naši krajevni skupnosti.«

Slavica Kumar, ravnateljica OŠ »Marjan Novak – Mihajlo-Jovo« Ljubljana Vič: »V kulturni in spremljevalni program ob občinskem prazniku nam je uspelo vključiti večino učencev. To je pravzaprav rezultat dosedanje prostočasne aktivnosti na naši šoli.

Naša šola naj bi najkasneje prihodnje šolsko leto (81/82) prešla v celodnevno osnovno šolo. Žal pa je zato vse manj možnosti. Šolska zgradba na Tržaški cesti še vedno ni primerno opremljena, k nam pa bo jeseni prišlo okrog sto učencev z vrhovške osnovne šole. Tako se bomo morali kmalu posloviti od enozmenskega pouka. Prav zdaj močno pogrešamo štiri učilnice, za katere je ob postavitvi šole zmanjkalo denarja.«

Mari Benčina, predsednica kulturne komisije: »Šolska zgradba na Nanoški cesti nam je odprla možnosti za kulturno dejavnost. Šolska jedilnica je naš skupni (krajevni) prostor. S skupnimi

napori KS, SZDL, DPO in naše komisije ter primernim pristopom smo naprej vpeljali v kulturne prireditve starejše občane. Tako kulturne skupine iz Horjula, Brezovice, Vnanjih Goric ter mestnih kulturnih ustanov vedno zadovoljne zapuščajo našo dvorano. Lastne kulturne skupine še nimamo, občasno se sestane le pevski zbor. Žal pa mlajši očetje in matere pridejo v naš kulturni hram le tedaj, ko na šolski ali krajevni proslavi nastopajo njihovi otroci.«

Jakob Sedej, zveza borcev: »250 nas je v združenju borcev Vič. Sedaj namenimo posebno skrb bolnim tovarišem in tovarišicam. Uvedene imamo redne obiske na njihovih domovih, v bolnicah ter domovih za starostnike. Vso problematiko že nekaj let rešujemo kolektivno. Zato imamo vedno 80 odstotno udeležbo na letnih zborih.«

Borut Knez, predsednik skupščine KS: »Pri dosedanjem delu smo izpostavljali predvsem komunalne in denarne težave. Financiranje dejavnosti v KS ni dobro zastavljeno in upam, da ga bomo kmalu dopolnili. Skupščina si le počasi utira pot v življenje. Delegati žal še vedno nimajo primerne povezave z bazo. Med organi skupščine pa je žal najbolj miren potrošniški svet.«

Nataša Pepelnik, tajnica KS: »Težko pričakujemo nove prostore KS v bloku B 23. S tem se bo gotovo spremenilo razmerje mnogih krajanov do krajevne skupnosti. Ti nas poznajo največkrat takrat, ko imajo osebne težave ali pa jih k nam pošljejo z občine.

Socialna komisija, Rdeči križ, OO ZSMS so oblikovale skupino mladink, ki pomaga dvajsetim ostarelim krajanom. V skupino vabimo nove sodelavce.«

Franc Sever, podpredsednik sveta KS: »Gasilsko društvo Vič bo prihodnje leto praznovalo 110 letnico obstoja. V njegove vrste vabimo še več aktivnih (novi priseljenih) krajanov. Pričakujemo pa tudi, da bodo kmalu popravili hi-drante na našem požarno-varstvenem okolišu ter da se bo v blokih izboljšala požarna preventiva.«

OB 150-LETNICI LEVSTIKOVEGA ROJSTVA

Bomo ohranili kulturno dediščino?

V okviru priprav na proslavo ob 150-letnici rojstva Frana Levstika so prejšnji teden obiskali Velike Lašče predsednik SMČ Marjan Rožič, predsednica MK SZDL Nuša Kerševan in predsednik občinske skupščine Vili Belič. S predstavniki krajevnega odbora za pripravo Levstikove proslave so se pogovarjali o nekaterih težavah (predvsem denarnih), ki se pojavljajo pri prenovi velikaškega kulturnega doma. Seznanili so se tudi z najnovejšimi ukrepi za ohranitev nekaterih dragocenih kulturno-zgodovinskih spomenikov v Retjah, Podsmreki in na Rašici.

Prav v teh dneh domačini z velikim zagonom obnavljajo kulturni dom, v katerem bo nivojsko padajoča dvorana z 220 sedeži. Čeprav so krajanji s prostovoljnimi delom krepko skrčili 6,9 milijonov dinarjev, kolikor je bila predračunska vrednost prenovitvenih del, a so se zaradi vedno dražjega gradbenega materiala znašli v škripcih. Ker bo dvorana širšega pomena in ne bodo imeli od nje koristi le Laščani, se je Marjan Rožič

zavzel, da bi manjkajoči denar (okrog 2 milijona dinarjev) za notranjo opremo zbrali s sodelovanjem posameznih ljubljanskih in drugih delovnih organizacij. Le v tem primeru bo dvorana nared do 19. septembra, ko se bodo začele Levstikove slavnosti.

Medtem ko priprave na samo proslavo potekajo nemoteno in so s študijem Javorškove igre »Ljudski glas« začeli tudi že člani KUD »Primož Trubar«, pa ostaja še naprej pereče vprašanje: Kako ohraniti nekatere

V kratkem bo izšel priročnik za šolske ekskurzije, ki v velikem številu prihajajo v Velike Lašče in v Levstikove Retje, z naslovom »Potovanja k Levstiku«. Junija pa bo pri založbi Obzorje izšel tudi »Vodnik po Velikih Laščah«.

objekte, ki so tesno povezani z življenjem in delom velikanov slovenske kulture kot so Primož Trubar, Josip Stritar in seveda Fran Levstik?

Kakor je opozoril član krajevnega skupnosti odbora pisatelj Jože Javoršek, so v preteklih letih dopustili, da od Ilijeve kmetije v Retjah, kjer je marsikdaj ustvarjal Levstik, ni ostalo skoraj nič prvobitnega. Prav tako propada Stritarjeva kašča v Podsmreki in zdaj grozi (če ne bo družba zbrala nekaj denarja), da bo postal zasebni vikend tudi Tenkov mlin na Rašici, kjer je kot prvi izročilo, stal dom Primoža Trubarja.

To pa so kulturno-zgodovinski spomeniki, ki – če bodo ohranjeni – velikaškemu koncu dajejo svojevrsten pečat in privlačnost. Prav zato je Marjan Rožič poudaril, da jih je potrebno čim prej zaščititi in prenoviti, saj je to naš dolg do generacij, ki prihajajo. Denar bi še najlažje zbrali s sodelovanjem delovnih kolektivov, ki bi nad posameznimi objekti prevzeli pokroviteljstvo. Ne nazadnje bi bili vsi omenjeni objekti prej ali slej tudi komercialno uspešni, saj je v trikotniku med Retjami, Podsmreko in Rašico brez števila možnosti za turistično dejavnost. Še posebej zato, ker so ti kraji, čeprav so pred durmi Ljubljane, ekološko razmeroma neokrnjeni.

Ker pa se delovne organizacije, ki bi bile pripravljene sodelovati pri ohranjanju kulturne dediščine, lahko opro le na jasne načrte in številke, bodo morali v Velikih Laščah čim prej narediti podrobnejši in dolgoročnejši načrt, po katerem naj bi obnavljali ogrožene spomenike.

GREGOR PUCELJ